

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně O. V., zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem v Plzni, Františkánská 7, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 4. 2004, čj. OAM-700/VL-10-ZA09-2004, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 3. 2005, čj. 36 Az 93/2004 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 4. 2004, čj. OAM-700/VL-10-ZA09-2004, nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný současně rozhodl, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Toto rozhodnutí žalobkyně napadla žalobou u Krajského soudu v Brně; v žalobě namítala, že jí žalovaný měl udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Svou námitku odůvodnila tím, že si na Ukrajině půjčila peníze od soukromé osoby, a když nebyla schopna dluh s úroky splatit, přišla o rodinný dům, který poskytla věřiteli jako záruku, a nemá tedy kde bydlet; obrátila se na policii, policejní vyšetřování nebylo úspěšné; v případě návratu na Ukrajinu se obává

pronásledování z důvodu nezaplaceného dluhu, přičemž policie není schopna jí před takovým jednáním zajistit ochranu. Krajský soud v Brně žalobu rozsudkem ze dne 31. 3. 2005, čj. 36 Az 93/2004 - 28, zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele, není na něj právní nárok a posouzení důvodu žadatele je otázkou správního uvážení. Správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem; za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Žalovaný podle krajského soudu v řízení o udělení azylu nepochybil, neboť se zabýval osobní situací žalobkyně a z ní nezjistil důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu.

Rozsudek Krajského soudu v Brně žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla dne 1. 7. 2004 kasační stížností; tvrdila, že krajský soud i žalovaný nesprávně posoudili právní otázku (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), zda je na její případ možno vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Své tvrzení odůvodnila tím, že se v zemi původu dostala do finančních potíží, protože nemohla splatit půjčené peníze a věřitelé k vymáhání pohledávky použili osob ze zločineckých struktur; pokud hledala ochranu u státních orgánů, zjistila, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur. Žalobkyně je přesvědčena, že je u ní dán azylový důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledována z důvodu jejího nečlenství a její domovský stát tuto situaci toleruje, resp. sám tvorbu těchto struktur podporuje. V této souvislosti žalobkyně upozornila na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka. Rovněž nesouhlasí se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzeními žalovaného stran neexistence překážek vycestování. Žalobkyně dále tvrdila, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a že odůvodnění jeho rozhodnutí je nedostatečné (§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.). Další stížní důvod spatřuje žalobkyně v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť má za to, že soud pochybil, jestliže žalobkyni vytýkal, že sice uvedla konkrétní ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), která podle jejího tvrzení žalovaný porušil, avšak nepřiradila k nim konkrétní skutková tvrzení. V kasační stížnosti stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky učiněné ve správním řízení a na vydané rozhodnutí. Proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud se kasační stížností musel zabývat nejprve z hlediska její přípustnosti, mj. též z hlediska včasnosti jejího podání. Ze soudního spisu vyplynulo, že písemné vyhotovení rozsudku bylo žalobkyni doručováno na adresu

Pobytového střediska Zastávka u Brna; na žádost adresáta bylo bez předchozího pokusu o doručení zásilky uloženo u držitele poštovní licence dne 6. 5. 2005 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku vyzvedl, včetně řádného poučení v souladu s § 50c odst. 1, 2 a 4 o. s. ř., za použití § 42 odst. 5 s. ř. s. Protože si žalobkyně zásilku v uvedené lhůtě nevyzvedla, považoval ji krajský soud za doručenou dnem 16. 5. 2005. Žalobkyně si napadené rozhodnutí převzala osobně u krajského soudu dne 30. 6. 2005 a dne 1. 7. 2005 podala kasační stížnost, v níž mj. namítla, že se v době doručování napadeného rozhodnutí do pobytového střediska v tomto středisku nezdržovala, a proto nemohly nastat účinky náhradního doručení ve smyslu ustanovení § 50c odst. 4 o. s. ř. za použití § 42 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud telefonickým dotazem na Pobytové středisko Zastávka u Brna zjistil, že žalobkyně v době od 3. 5. 2005 do 1. 6. 2005 v pobytovém středisku nepobývala, neboť byla na dlouhodobém opuštění. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal, že uložení napadeného rozhodnutí u držitele poštovní licence dne 6. 5. 2005 je podle ustanovení § 46 odst. 6 o. s. ř. neúčinné a rozhodnutí tedy nebylo žalobkyni doručeno dne 16. 5. 2005, ale v souladu s § 50c odst. 3 o. s. ř. až jeho osobním převzetím u krajského soudu dne 30. 6. 2005. Kasační stížnost podaná dne 1. 7. 2005 byla tedy podána včas.

Nejvyšší správní soud poté vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka se v kasační stížnosti dovolávala stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a to ve vztahu k neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Podle dovolaného ustanovení lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, aniž bude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. S charakterem tohoto

ustanovení, které je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení, se Nejvyšší správní soud podrobně vypořádal mj. v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 - 72, publikovaném pod č. 375/2004 Sb. NSS, na který pro stručnost na tomto místě odkazuje.

Z rozhodnutí žalovaného vyplynulo, že žalovaný možnost udělení humanitárního azylu vážil, po posouzení osobní situace stěžovatelky jí však humanitární azyl neudělil.

Rozhodnutí o udělení humanitárního azylu je vydáváno ve sféře volného správního uvážení příslušného správního orgánu. Soudní kontrola zákonnosti takového rozhodnutí proto nutně zůstává jen v rovině přezkumu dodržení procesních práv stěžovatelky a posouzení toho, zda nebyly překročeny zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej nebylo zneužito; takové rozhodnutí tedy soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Jestliže správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky a sám z toho nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména pokud sama stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuváděla. Ekonomické důvody, které byly v žalobním řízení tvrzeny jako jediný důvod pro udělení humanitárního azylu a v kasačním řízení jako jediný přípustný důvod kasační stížnosti (viz dále), nevzbuzují v Nejvyšším správním soudu pochybnost o tom, že správní uvážení žalovaného, které vyústilo v rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického posuzování a takový úsudek byl zjištěn řádným procesním postupem.

Krajský soud v Brně se tedy nedopustil žádného pochybení, jestliže nepřezkoumal správní uvážení co do posuzování případu hodného zvláštního zřetele.

Stěžovatelka dále namítala nesprávné posouzení právní otázky, zda je na její případ možno vztáhnout ustanovení § 12 a § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu; upozornila na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka; namítla nedostatečně provedené dokazování žalovaným a nedostatečné odůvodnění jeho rozhodnutí. Tyto námitky stěžovatelka v žalobě neuplatnila. Z pohledu přezkumu kasačním soudem se jedná o nové důvody, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla. Takový důvod kasační stížnosti je nepřípustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Na tomto místě se sluší uvést, že ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. má zabránit tomu, aby se kasační stížnosti uplatňovaly jiné právní důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., nebo ty, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl. Logika citovaných

ustanovení vychází z charakteru kasační stížnosti jako mimořádného opravného prostředku (§ 102 s. ř. s.) proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Tento mimořádný přezkum by byl prakticky negován, pokud by účastník mohl v rámci kasační stížnosti – žádosti o přezkum rozhodnutí krajského soudu, uplatňovat skutečnosti a tvrdit důvody, ke kterým se krajský soud nemohl vyjádřit.

Dále stěžovatelka vyslovila nesouhlas se způsobem, jímž se soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek pro vycestování. K tomu Nejvyšší správní soud s odkazem k odůvodnění shora uvádí, že touto otázkou se krajský soud ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval, neboť stěžovatelka existenci překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v žalobě vůbec netvrdila.

Pro úplnost je ke stížním námitkám nutno poukázat na to, že písemné vyhotovení napadeného rozsudku neobsahuje žádnou výtku týkající se nepřirazení konkrétních skutkových tvrzení k uvedeným konkrétním ustanovením správního řádu, která ministerstvo údajně porušilo.

Nejvyšší správní soud tedy zhodnotil stížní námitku stran neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu jako nedůvodnou a další stížní námitky jako nepřipustné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. listopadu 2005

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu

